כיון שאנו מניחים שְׁתֵּיהֶם – גם המוכר וגם הלוקח רוֹצִין שיתקיים המקח בַּשְׁלֹשָׁה דִינָרִין, ומה שנדר המוכר לאסור את דמי המקח אם ימכור בפחות מסלע, וכן מה שנדר הלוקח לאסור את המקח אם יקחהו ביותר משקל, לא נתכוונו, אלא לזרז זה את זה לשנות את דעתם, וכיון ששניהם לא נתכוונו למה שנדרו, לא חל הנדר:

גמרא

שנינו במשנה, אַרְבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים כוּ', ופירשה המשנה את הראשון שבהם, נדרי זרוזין.

הגמרא דנה בטעם ההיתר:

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא בַּר מָמָל לְרַבִּי אַמִּי, אַמַּרְתָּ לָן מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה, מַאן תַּנָּא אַרְבָּעָה נְדָרִים – מיהו התנא ששנה את דין נדרי זרוזין, רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר מְשׁוּם –בשם רַבִּי טַרְפוֹן בשנים שהיו מהלכים בדרך ובא אדם כנגדם, ואמר אחד לחברו הריני נזיר אם הוא איש פלוני, וחברו אמר הריני נזיר אם הוא אינו אותו פלוני, נחלקו תנאים בזה (נזיר פ"ה מ"ה) אם אחד מהם נזיר וסובר רבי טרפון שלְעוֹלָם אֵין אֶחָד מֵהֶן נָזִיר. ופירש רבי יהודה (לעיל יט:) את טעמו של רבי טרפון, לְפִי שֶׁלֹּא נִיתְּנָה נְזִירוּת אֶלָּא לְהַפְלָאָה שנזירות חלה רק אם מפרש ומברר בדבריו שמקבל על עצמו נזירות ללא שום תנאי, וכיון שבשנים שהיו מהלכים בדרך, קבלת הנזירות היתה על ידי תנאי אם הוא פלוני או אם אינו פלוני, לא חלה נזירות על אף אחד משניהם. וסובר ר' יהודה נשיאה שהמשנה שהתירה נדרי זירוזין היא כרבי טרפון, וגם בנדרים אי אפשר לאסור בקונם על ידי תנאי כיון שצריך הפלאה, וכיון שבנדרי זירוזין הקונם נעשה בתנאי, שהמוכר אוסר על עצמו אם יפחות במחיר והלוקח אוסר על עצמו אם יוסיף, לא חל הנדר. אבל לפי חכמים החולקים על רבי טרפון וסוברים שאין צריך הפלאה, חל הנדר אף אם הוא נעשה על תנאי, ואם ימכור המוכר בפחות מסלע יאסרו עליו דמי המקח, ואם הלוקח יקנה ביותר משקל תיאסר עליו הנאת המקח.

רבא מפרש את המשנה באופן אחר:

רָבָא אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא – אפילו אם תאמר שהמשנה כְּרַבָּנָן החולקים על רבי טרפון, וסוברים שאפשר לנדור ולקבל נזירות על תנאי, אפשר לבאר שנדרי זירוזין מותרים מפני שלא נתכוונו לאסור על עצמם בנדר. ומדייק זאת רבא מלשון המשנה, מִי קָתָנֵי – וכי כתוב במשנה 'שְׁנֵיהֶן רָצוּ בשלושה דינרים', שנתרצו לבסוף לקיים את המקח בשלשה דינרים, והיה משמע שאף שבתחילה דעת המוכר היתה לאסור על עצמו דמי המקח אם יפחות מסלע, ודעת הלוקח היתה לאסור על עצמו את המקח אם יוסיף על שקל, מכל מקום אם בסוף נתרצו לקיים מקחם בשלשה דינרים, לא חל הנדר, והיינו מוכרחים לפרש את המשנה כרבי טרפון שהנדר לא חל משום שנדרו על תנאי ולא אסרו על עצמם דבר באופן ברור. הלא 'שְׁנֵיהֶן רוֹצִין בשלשה דינרים' קָתָנֵי, שמתחילה ועד סוף היה רצונם שיתקיים המקח בשלשה דינרים, אלא שהמוכר נדר כדי לזרז את הלוקח שיוסיף דמים והלוקח נדר כדי לזרז את המוכר שיפחות מדמיו, אבל אין כוונתם לאסור על עצמם בקונם כלל. הגמרא מביאה אופן שיש להסתפק בו אם הוא בכלל ההיתר של נדרי זרוזין:

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אַשִׁי, אם אָמַר לוֹ המוכר ללוקח שהוא מסכים למכור לו רק בְּטָפֵי – ביותר מַפְלַע, דהיינו חמש דינרים, ואסר על עצמו המוכר את דמי המקח אם ימכור בפחות מחמש דינרים, וְהַלָּה – הלוקח אָמַר שהוא מסכים לקנות רק בְּצִיר –בפחות מַשְׁקָל, דהיינו דינר אחד, ואסר על עצמו הלוקח את המקח אם ישלם יותר מדינר אחד. האם באופן זה נִדְרָא חָוֵי –דינו כנדר רגיל שחל, כיון שההפרש בין רצון הלוקח והמוכר הוא כה גדול, שהמוכר רוצה לקבל בדמי המקח חמש דינרים, והלוקח רוצה לתת רק דינר אחד, יש לומר שבדווקא נדרו ולא כדי לזרז, שאין דרך מוכר וקונה לזרז זה לזה אלא במקום שהם קרובים להשתוות על דמי המקח, אבל במקום שההפרש בין רצון המוכר לרצון הלוקח הוא גדול לא מסתבר שיוכלו להשתוות על מחיר המקח, אוֹ שאף על פי כן זְרוּזֵי חָוֵי – דינו כנדרי זרוזין שאינם חלים.

רב אשי פושט את הספק:

אָמַר לֵיהּ רב אשי לרבינא, תָּנְיָא – יש לפשוט זאת ממה ששנינו במשנה לקמן (סג:), הָיָה מְמָרֵחַ – מפציר בַּחֲבֵירוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ –בביתו, וחבירו לא נתרצה להזמנתו ונדר וְאָמַר לוֹ קוֹנָם בַּיִתְךָ שֶׁאֲנִי נִכְנָם – ביתך יהיה אסור עלי כקרבן אם אכנס לשם, והוסיף ונדר קונם טִיפַּת צוֹנֵן שֶׁאֲנִי טוֹעֵם – טיפת צונן שלך תהיה אסורה עלי כקרבן אם אטעם ממך, הדין הוא שמּוּתָּר לִיכָּנֵם לְבֵיתוֹ וְלִשְׁתּוֹת חֲמִימוֹ צוֹנֵן, מפני שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּון זֶה – המוזמן אֶלָּא לְשׁוּם – לאסור על עצמו אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה עם המזמין, כי לא רצה להיענות להפצרת המזמין, אבל לא נתכוון לאסור על עצמו להיכנס לבית המזמין ולטעום טיפת צונן.

ממשיך רב אשי, וְאַמַּאי – מדוע מותר לנודר לשתות טיפת צונן מן המזמין, וְהָא טִיפַּת צוֹנֵן קָאָמַר – והרי אסר על עצמו אפילו טיפת צונן, ואם כן יש הפרש גדול בין רצון המזמין והמוזמן, שהמזמין הזמינו לבוא ולאכול סעודה שלימה ואילו המוזמן אינו רוצה לשתות ממנו אפילו טיפת צונן. אֶלָּא מוכח מכאן שאפילו שיש הפרש גדול בין רצון המזמין למוזמן מַשְׁתָּעֵי אִינִישׁ הָכִי –בני אדם רגילים לדבר כך, ואף שהרחיק המוזמן דבריו מדברי המזמין אין כוונתו לאסור על עצמו, אלא לזרז את חבירו שיפסיק להפציר בו לבוא לסעוד עמו. ונלמד מזה, דְּהָכָא נַמִּי שהמוכר אומר שלא יפחות מחמש דינרים והלוקח אומר שלא יוסיף על דינר אחד, אף שמרחיקים דבריהם זה מזה, מכל מקום מַשְׁתָּעֵי אִינִישׁ הָכִי – בני אדם רגילים לדבר כך, ואין כוונתם לנדר אלא לזרז זה את זה.

רבינא דוחה ראיה זו:

אָמַר לֵיהּ רבינא לרב אשי

אגרות קודש

ב"ה, כ"ג סיון, תשט"ו
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה"ר דוד נתן שי'

שלום וברכה!

נמסר לי בקשת ברכה עבורו וזוגתו שיחיו, ויזכרו בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וזכות ימים האלו ימי פרשת שלח וגמרה - פרשת ציצית - דזהיר

המשך בעמוד הבא

מִי דָּמֵי – וכי דומה הנודר שלא לשתות טיפת צונן לנודר שלא יקנה ביותר משקל, גַּבֵּי הנודר מטיפת צוֹנֵן לא חל הנדר, אפשר לומר שאפילו שיש הפרש גדול ביניהם לא היתה כוונתו אלא לזרז, והטעם שאמר טיפת צונן היא משום שחושש שאם יתרצה לשתות טיפת צונן שמא יאכילו המזמין הרבה יותר, משום שצַּדִּיקִים אוֹמְרִים מְעַט וְעוֹשִׂין הַרְבֵּה, ולכן אף שהרחיק דבריו מדברי המזמין אנו אומרים שאין כוונתו לנדר, אלא לזרז את חבירו שיפסיק להפציר בו. אבל הָכָא במוכר ולוקח שאין סברא שצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה, סְפֵיקָא הוּא – יש להסתפק, דִּלְמָא – שמא פָּחוֹת מִפָּלַע וְיוֹתֵר עַל שָׁקֶל קָאָמַר –כוונתם לומר שהם מסכימים לקיים את המקח גם בפחות מסלע ויותר על שקל, ומה שאמרו יותר מסלע ופחות משקל זִירוּזֵין הָוֵי – אמרו כן כדי לזרז זה את זה, אוֹ דִלְמָא – שמא מה שאמר המוכר יותר מסלע והלוקח פחות משקל אינו כדי לזרז, אלא דַּוְקָא קָאָמַר וְנִידְרָא הָוֵי, והמוכר ייאסר בדמי המקח אם יקבל פחות מחמישה דינרים, והלוקח ייאסר במקח אם ישלם יותר מדינר. ומסקנת הגמרא תְּבָעֵי – דין זה נשאר בספק.

הגמרא דנה בהיתר ארבעת הנדרים השנויים במשנה: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַסִּי, אַרְבָּעָה נְדָרִים חֲלָלוֹ השנויים במשנה שהם מותרים, אינם מותרים מאליהם, אלא צְרִיכִין שְׁאֵלָה לְחָכָם שיתיר את הנדר, וממשיך רב יהודה לומר, כִּי אֲמָרִיתָא קַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל – כשאמרתי מימרא זו לשמואל, אָמַר, תַּנָּא תָּנֵי – שנה התנא אַרְבָּעָה נְדָרִים הֻתִּירוּ חֲכָמִים, ומשמע שהוא היתר גמור ומותרים בלא שאלה, וְאַתְּ אָמְרַתְּ – ואיך אתה אומר שצְּרִיכִין שְׁאֵלָה לְחָכָם.

רב יוסף פירש שמועה זו בשם רב אסי על דין אחר:

רַב יוֹסֵף מַתְנֵי לַהּ לְהָא שְׁמָעֲתָא – שונה לדין זה שאמר רב יהודה בשם רב אסי בְּהַאי לִישָּׁנָא – בלשון זו, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַסִּי, אֵין חָכָם רַשַּׁאי לְהַתִּיר נדרים בחרטה בלבד, אֶלָּא דווקא כְּעֵין אַרְבָּעָה נְדָרִים חֲלָלוֹ, דהיינו על ידי פתח, משום שעל ידי הפתח הוא עושה את הנדר כנדר טעות, שאילו היה נותן אל לבו בשעת הנדר אותו פתח לא היה נודר, שבכל הארבעה נדרים לא נתכוון לנדר והוא כנדר טעות. ומסיימת הגמרא, קָסָבַר רב אסי אֵין פּוֹתְחִין להתיר נדרים בְּחָרָטָה אלא בפתח.

הגמרא מביאה מעשה שרב הונא חולק על רב אסי:

הֲהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב הוּנָא – מעשה באדם שהגיע לפני רב הונא כדי שיתיר לו נדרו, אָמַר לֵיהּ – שאל רב הונא את הנודר, לְגַבֵּי דְּ עָלָךְ – האם רצון לבך כעת הוא כפי שהיה בשעת הנדר, ואינך מתחרט על העבר אלא רק מכאן ולהבא, אוֹ דִלְמָא – שמא מה שאמר המוכר יותר מסלע והלוקח פחות משקל אינו כדי לזרז, אלא דַּוְקָא קָאָמַר וְנִידְרָא הָוֵי, והמוכר ייאסר בדמי המקח אם יקבל פחות מחמישה דינרים, והלוקח ייאסר במקח אם ישלם יותר מדינר. ומסקנת הגמרא תְּבָעֵי – דין זה נשאר בספק.

הגמרא דנה בהיתר ארבעת הנדרים השנויים במשנה: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַסִּי, אַרְבָּעָה נְדָרִים חֲלָלוֹ השנויים במשנה שהם מותרים, אינם מותרים מאליהם, אלא צְרִיכִין שְׁאֵלָה לְחָכָם שיתיר את הנדר, וממשיך רב יהודה לומר, כִּי אֲמָרִיתָא קַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל – כשאמרתי מימרא זו לשמואל, אָמַר, תַּנָּא תָּנֵי – שנה התנא אַרְבָּעָה נְדָרִים הֻתִּירוּ חֲכָמִים, ומשמע שהוא היתר גמור ומותרים בלא שאלה, וְאַתְּ אָמְרַתְּ – ואיך אתה אומר שצְּרִיכִין שְׁאֵלָה לְחָכָם.

רב יוסף פירש שמועה זו בשם רב אסי על דין אחר:

רַב יוֹסֵף מַתְנֵי לַהּ לְהָא שְׁמָעֲתָא – שונה לדין זה שאמר רב יהודה בשם רב אסי בְּהַאי לִישָּׁנָא – בלשון זו, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַסִּי, אֵין חָכָם רַשַּׁאי לְהַתִּיר נדרים בחרטה בלבד, אֶלָּא דווקא כְּעֵין אַרְבָּעָה נְדָרִים חֲלָלוֹ, דהיינו על ידי פתח, משום שעל ידי הפתח הוא עושה את הנדר כנדר טעות, שאילו היה נותן אל לבו בשעת הנדר אותו פתח לא היה נודר, שבכל הארבעה נדרים לא נתכוון לנדר והוא כנדר טעות. ומסיימת הגמרא, קָסָבַר רב אסי אֵין פּוֹתְחִין להתיר נדרים בְּחָרָטָה אלא בפתח.

הגמרא מביאה מעשה שרב הונא חולק על רב אסי:

הֲהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב הוּנָא – מעשה באדם שהגיע לפני רב הונא כדי שיתיר לו נדרו, אָמַר לֵיהּ – שאל רב הונא את הנודר, לְגַבֵּי דְּ עָלָךְ – האם רצון לבך כעת הוא כפי שהיה בשעת הנדר, ואינך מתחרט על העבר אלא רק מכאן ולהבא, אִם אָמַר לָאו – אין לבי עלי ואני מתחרט למפרע על מה שנדרתי, מַתִּירִין אוֹתוֹ – את נדרו, שסובר ר' יהודה שפותחין בחרטה, וכרב הונא. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מְשׁוּם אָבִיו, אוֹמְרִים – שואלים לוֹ לְאָדָם שבא לחכם להתיר את נדרו, לְךָ זֶה עָלֶיךָ – האם רצון לבך כעת הוא כפי שהיה בשעת הנדר, ואינך מתחרט על העבר אלא רק מכאן ולהבא, אִם אָמַר לָאו – אין לבי עלי ואני מתחרט למפרע על מה שנדרתי, מַתִּירִין אוֹתוֹ – את נדרו, שסובר ר' יהודה שפותחין בחרטה, וכרב הונא. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מְשׁוּם אָבִיו, אוֹמְרִים – שואלים לוֹ לְאָדָם שבא להתיר את נדרו, אֵילּוּ הָיוּ עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם שֶׁיְּפַיְּסוּהוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִי נָדַרְתָּ –האם היית נודר, אִם אָמַר לָאו – אין לבי עלי ואני מתחרט למפרע על מה שנדרתי, מַתִּירִין אוֹתוֹ – את נדרו, שסובר ר' יהודה שפותחין בחרטה, וכרב הונא.

הגמרא מביאה כמה מעשיות בענין זה, ונותנת בהם (סִימָן על שם האמוראים המוזכרים בהם אַסִּי וְאֶלְעָזָר יוֹחָנָן וְרַבַּאי).

הֲהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַסִּי – מעשה באדם שהגיע לפני רבי אסי כדי שיתיר לו נדרו, אָמַר לֵיהּ – שאל ר' אסי את הנודר, כַּדּוּ תָּחֵית – האם הנך מתחרט מעיקרא על שנדרת, אָמַר לֵיהּ הנודר בתמיהה, וכי לֹא, כלומר ודאי שמתחרט אני, וְשָׁרֵיהּ – התירו ר' אסי, שסובר ר' אסי שפותחין בחרטה.

הֲהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר – מעשה באדם שהגיע לפני רבי אלעזר כדי שיתיר לו נדרו, אָמַר לֵיהּ – שאל רבי אלעזר את הנודר, בָּעֵית נָדוֹר – האם עד עכשיו אתה רוצה בנדר ומכאן ואילך ברצונך להתירו, או שהנך מתחרט על שנדרת מעיקרא, אָמַר לֵיהּ הנודר לר' אלעזר, אֵילּוּ לֹא מַרְגְּזִין לִי לֹא בָּעֵינָן כְּלוּם – אילו לא הרגיזוני בשעת הנדר לא הייתי נודר כלל, כלומר מתחרט אני על שנדרתי מתוך הרוגז, אָמַר לֵיהּ רבי אלעזר לנודר, תָּהֵא בְּבָעֵית – יהא הנדר מותר כרצונך. הרי שסובר רבי אלעזר שפותחין בחרטה.

הַהִיא אִיתְּתָא דַּאֲדַרְתָּהּ לְבַרְתָּהּ – מעשה באשה שהדירה את בתה שלא תיהנה ממנה, ונתחרטה האשה ורצתה להתיר את הנדר, אֲתַאי לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן – באה לפני רבי יוחנן, וחיפש רבי יוחנן למצוא לה פתח שאילו היתה יודעת ממנו לא היתה נודרת, אָמַר לָהּ – שאל רבי יוחנן את האשה, אֵילּוּ הֲוָה יָדְעַתְּ דְּאָמְרָן מֵנֵּידְתָּךְ עָלָהּ הֲכִדְרַתָּךְ – אם היית יודעת ששכנותיך אומרות על בתך הונא סובר שפותחין בחרטה.

הגמרא מביאה מעשה שהתיר רבה בר רב הונא נדר דוקא על ידי חרטה ברורה:

הַהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבָּה בַּר רַב הוּנָא מעשה באדם שהגיע לפני רבה בר רב הונא כדי שיתיר לו נדרו, אָמַר לֵיהּ – שאל רבה בר רב הונא את הנודר, אֵילּוּ הָיוּ עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם שֶׁיְּפַיְּסוּהוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִי נָדַרְתָּ – האם היית נודר, אָמַר לֵיהּ הנודר לרבה בר רב הונא, לֹא – אילו היו מפייסים אותי לא הייתי נודר, וְהִתִּירוּ, כיון שיש כאן חרטה ברורה.

הגמרא מביאה שכבר נחלקו תנאים במחלוקת זו:

תַּנְיָא בברייתא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אוֹמְרִים – שואלים לוֹ לְאָדָם שבא לחכם להתיר את נדרו, לְךָ זֶה עָלֶיךָ – האם רצון לבך כעת הוא כפי שהיה בשעת הנדר, ואינך מתחרט על העבר אלא רק מכאן ולהבא, אִם אָמַר לָאו – אין לבי עלי ואני מתחרט למפרע על מה שנדרתי, מַתִּירִין אוֹתוֹ – את נדרו, שסובר ר' יהודה שפותחין בחרטה, וכרב הונא. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מְשׁוּם אָבִיו, אוֹמְרִים – שואלים לוֹ לְאָדָם שבא להתיר את נדרו, אֵילּוּ הָיוּ עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם שֶׁיְּפַיְּסוּהוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִי נָדַרְתָּ –האם היית נודר, אִם אָמַר לָאו – אין לבי עלי ואני מתחרט למפרע על מה שנדרתי, מַתִּירִין אוֹתוֹ – את נדרו, שסובר רבי יוסי אבי של ר' ישמעאל שדווקא בחרטה ברורה פותחין, וכרבה בר רב הונא.

הגמרא מביאה כמה מעשיות בענין זה, ונותנת בהם (סִימָן על שם האמוראים המוזכרים בהם אַסִּי וְאֶלְעָזָר יוֹחָנָן וְרַבַּאי).

הֲהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַסִּי – מעשה באדם שהגיע לפני רבי אסי כדי שיתיר לו נדרו, אָמַר לֵיהּ – שאל ר' אסי את הנודר, כַּדּוּ תָּחֵית – האם הנך מתחרט מעיקרא על שנדרת, אָמַר לֵיהּ הנודר בתמיהה, וכי לֹא, כלומר ודאי שמתחרט אני, וְשָׁרֵיהּ – התירו ר' אסי, שסובר ר' אסי שפותחין בחרטה.

הֲהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר – מעשה באדם שהגיע לפני רבי אלעזר כדי שיתיר לו נדרו, אָמַר לֵיהּ – שאל רבי אלעזר את הנודר, בָּעֵית נָדוֹר – האם עד עכשיו אתה רוצה בנדר ומכאן ואילך ברצונך להתירו, או שהנך מתחרט על שנדרת מעיקרא, אָמַר לֵיהּ הנודר לר' אלעזר, אֵילּוּ לֹא מַרְגְּזִין לִי לֹא בָּעֵינָן כְּלוּם – אילו לא הרגיזוני בשעת הנדר לא הייתי נודר כלל, כלומר מתחרט אני על שנדרתי מתוך הרוגז, אָמַר לֵיהּ רבי אלעזר לנודר, תָּהֵא בְּבָעֵית – יהא הנדר מותר כרצונך. הרי שסובר רבי אלעזר שפותחין בחרטה.

הַהִיא אִיתְּתָא דַּאֲדַרְתָּהּ לְבַרְתָּהּ – מעשה באשה שהדירה את בתה שלא תיהנה ממנה, ונתחרטה האשה ורצתה להתיר את הנדר, אֲתַאי לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן – באה לפני רבי יוחנן, וחיפש רבי יוחנן למצוא לה פתח שאילו היתה יודעת ממנו לא היתה נודרת, אָמַר לָהּ – שאל רבי יוחנן את האשה, אֵילּוּ הֲוָה יָדְעַתְּ דְּאָמְרָן מֵנֵּידְתָּךְ עָלָהּ הֲכִדְרַתָּךְ – אם היית יודעת ששכנותיך אומרות על בתך

אגרות קודש

ב"ה, כ"ד סיון, תשי"ד
ברוקלין.

שלום וברכה!

... כפי שאמר לי... הנה אביו למד בליובאוויטש והרי ידוע פס"ד המשנה שהאב זוכה לבן בחכמה שהיא הסברא הישרה וכמבואר במפרשי המשנה שם, ואין לך סברא ישרה מזו, להכיר בההכרח הגמור בדורותנו אלה ללמוד זאת החכמה (עיין אגרת הקדש לרבנו הזקן דף קמ"ב ע"ב) שזה משפיע על כל מעמד ומצב האדם ובפרט של אלו שהוריהם כבר נכנסו בכרם פנימיות התורה שאז ציווי רז"ל (שבת ל"א סוף ע"א) אם יראת ד' אוצרו הן א"ל כו' הוא בהחלט ובהקדם והשי"ת יזכהו להיות ג"כ צנור אשר על ידו יתפשט לימוד זה גם בחביריו וסביבתו.

בברכת מזל טוב מזל טוב.